

Anders Franzén
Dag Hammarskjölds plats 2
Box 2133, 550 02 Jönköping
Direkttel. 036 - 30 18 81. Växel 036 - 30 18 00
Mobiltel. 070 -- 326 45 04
anders.franzen@jkpglm.se

JLM DNR: 2021-076

Kindbergs Förvaltning AB
Att: Johanna Kindberg Bakos
Box 47
561 21 HUSKVARNA

ANTIKVARISKT UTLÅTANDE

angående förslag till skyddsbestämmelser i detaljplan avseende Balder 19 i Huskvarna, Jönköpings kommun.

Inför en planerad fastighetsreglering och ny detaljplanläggning har Jönköpings kommun ställt krav på fastighetsägaren att ta fram ett förslag till hur de kulturhistoriska värdena kan säkerställas planmässigt. Efter genomgång av aktuella handlingar och besiktning på plats den 23 mars 2021 har läns museet följande att anföra.

Beskrivning

Den aktuella byggnaden är ett flerbostadshus i 2½ våning med en kilformad planform. Mot söder finns en tornliknande förhöjning med en balkong. De två långsidesfasaderna har frontespiser, varav den mot väster är framskjutande och försedd med en glasveranda i två våningar. Fasaderna är försedda med både stående och liggande fasspontpanel samt indelningar med lister. Flertalet fönster är av tvåluftstyp med breda, högt placerade spröjsar och sentida. Glasverandorna är helt glasade och rikligt försedda med spröjsar i geometriska mönster. Entréerna är försedda med sentida spegeldörrar med glasning.

Byggnaden har huvudsakligen ett sadeltak, men dessutom flera olika andra takformer. Takmaterialet är falsplåt i skivtäckning. På taket finns flera skorstenar av tegel. Byggnaden vilar på en sockel med slätputs.

Historik

Vid sekelskiftet 1900 hade Huskvarna vuxit till en betydande ort med omkring 4 000 invånare och genom företaget Huskvarnas stöd till egnahemsbyggande växte en trädgårdsstad fram. Många bostadshus uppfördes av trä i ett par våningar och inreddes som bostad för flera familjer. Arkitekturen var fantasifull, ofta med asymmetriska byggnadskroppar, varierande fönsterformat och rikligt med frontespiser och balkonger.

Den aktuella byggnaden uppfördes på en tomt som avstyckades från Rosendala herrgård 1906 och den hette då Balder 1. Äldre plankartor visar att byggnaden hade en längre utbyggnad vid spetsen mot söder, troligen en entrétrappa. Under de första decennierna bodde många hantverkarfamiljer i byggnaden.

Kulturhistorisk karakterisering

Den aktuella byggnaden är medtagen i kommunens kulturhistoriska utredning där den anges ha ett kulturhistoriskt värde. Byggnaden är ett välbevarat och särskilt utvecklat exempel på den fantasifulla träarkitektur som växte fram i trädgårdsstaden Huskvarna kring sekelskiftet 1900 då många villalikhande flerbostadshus uppfördes efter ritningar av lokala byggmästare och ibland av arkitekter. Byggnaden kan därför sägas ha ett särskilt kulturhistoriskt värde i enlighet med plan- och bygglagens (PBL) stadganden och den torde därför omfattas av ett förvanskningförbud (PBL 8 kap 13 §).

PBL:s förvanskningförbud innebär att man skall ta hänsyn till en byggnads karaktärsdrag och ta till vara dess kulturhistoriska värden. Den aktuella byggnaden har följande karaktärsdrag, som bidrar till det kulturhistoriska värdet:

- Byggnadens sammansatta volym med utskjutande frontespiser, veranda och balkonger
- Byggnadens fasad av hyvlat fasspontpanel med fältindelning och dekor
- Byggnadens rektangulära fönster av trä, huvudsakligen av tvåluftstyp med högt placerad tvärpost/bred spröjs
- Verandornas fönster av trä med rikligt med fast spröjsning
- Ytterdörrarna av trä med spegelindelning och glasning.
- Byggnadens sammansatta takformer belagda med målad falsplåt
- Byggnadens sockel med slätputs.

Mot bakgrund av ovan anförda förhållanden bedömer läns museet att den aktuella byggnaden bör förses med q i detaljplanen med följande skyddsbestämmelser:

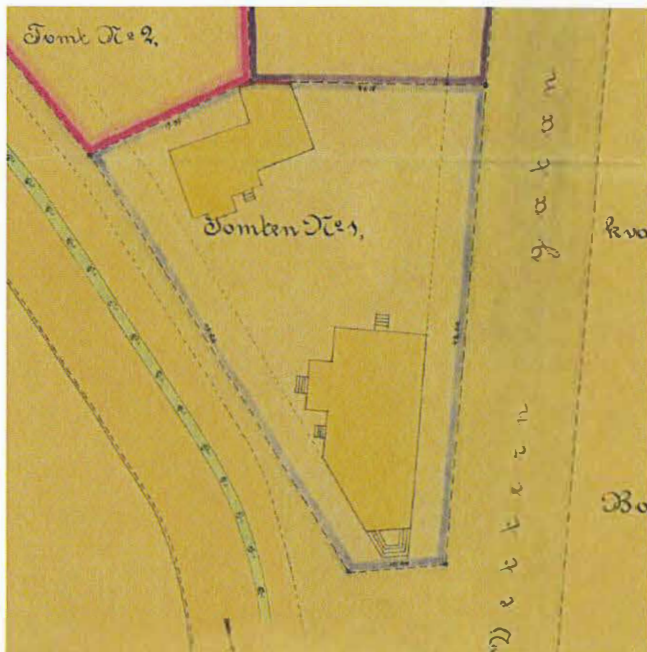
- Byggnaden får inte rivras.
- Byggnadens sammansatta volym skall bevaras.
- Fasaderna skall vara klädda med stående respektive liggande fasspontpanel av hyvlat trä med befintliga dimensioner. All befintlig fasadindelning vertikalt och horisontellt av lister av hyvlat trä skall bibehållas till sin utformning.
- Fasadernas fönsterplacering och fönsterformat skall bibehållas.
- Byggnadens fönsterform och material av trä skall till sin form och material bibehållas.
- Byggnadens balkong av trä med räcke skall till sin form och material bibehållas.
- Byggnadens sammansatta takform belagd med målad falsplåt skall bibehållas.
- Torntakets form med de halvmåneformade takkuporna skall bibehållas.
- Byggnadens sockel skall ha en utsida av slätputs.

Jönköping den 24 mars 2021

Med vänlig hälsning

Anders Franzén
Antikvarie

Illustrationer

Tomtkarta 1906.

Fasad mot sydväst.

Byggnaden sedd från sydost.

